

Akademia Katolicka w Warszawie - Collegium Joanneum
Instytut Sztuki Sakralnej

Sylabus przedmiotowy

Kierunek studiów	Edukacja muzyczna z muzyką kościelną
Forma studiów	Stacjonarne
Poziom studiów	I stopień
Profil kształcenia	praktyczny
Koordynator przedmiotu	mgr Adam Czajkowski
Prowadzący zajęcia	mgr Adam Czajkowski

1. Przedmiot

Nazwa przedmiotu w języku polskim	Instrumentacja
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Instrumentation
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu	fakultatywny
Kod przedmiotu	Bf_7
Rok i semestr	Rok 3, semestr 6

2. Forma i miejsce zajęć, liczba godzin i punktów ECTS w planie studiów

Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Praktyka	Punkty ECTS	Miejsce zajęć
15	15			2	sala dydaktyczna

3. Cele przedmiotu

1.	Przygotowanie studenta do samodzielnych opracowań instrumentacyjnych łatwych utworów. Dokładne poznanie skal, rejestrów i barw poszczególnych instrumentów. Tworzenie opracowań odmiennych stylistycznie na różne składy wokalne i instrumentalne.
----	--

4. Wymagania wstępne

1.	Umiejętność analizy form instrumentalnych i wokalnych występujących w muzyce klasycznej i rozrywkowej. Znajomość zasad muzyki i ich prawidłowe zastosowanie podczas opracowywania partytur, jak również wiedza z zakresu instrumentoznawstwa i akustyki.
----	--

5. Przedmiotowe efekty uczenia się

Kod efektu uczenia się przedmiotu	Efekty uczenia się dla zajęć:	Kod standardu nauczyciela	Kod efektu uczenia się kierunku
Wiedza (W)			
Wiedza – W1	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu zasad i teorii muzyki, oraz z zakresu instrumentoznawstwa i akustyki, a także zna podstawowe gatunki i formy muzyczne a także style muzyczne i związane z nimi tradycje wykonawcze	A1	K1_W01
W2	Zna skale, rejestry i barwy poszczególnych instrumentów. Rozwija wiedzę na temat kolorystyki brzmień instrumentów, typów orkiestr, zespołów. Zna rozmieszczenie instrumentów na estradzie w zależności od składu. Zna podstawy zagadnień akustycznych instrumentoznawstwa związanych z budową instrumentów.	A1	K1_W01
W3	Zna powiązania między wiedzą teoretyczną z zakresu muzyki a praktyką	A1	K1_W18
Umiejętności (U)			
Umiejętności – U1	Student umie analizować formy instrumentalne i wokalne występujące w muzyce klasycznej i rozrywkowej.	A1	K1_U02 K1_U18
U2	Student potrafi samodzielnie opracować instrumentacyjnie łatwe utwory. Rozwija swoje możliwości aranżerskie.	A1	K1_U19 K1_U20
U3	Jest w stanie tworzyć opracowania odmienne stylistycznie na różne składy wokalne i instrumentalne. Student posiada umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy związanej z różnorodnością stylów muzycznych we własnych prezentacjach artystycznych.	A1	K1_U19 K1_U20
Kompetencje społeczne (K)			
Kompetencje – K1	Student jest gotowy do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści w zakresie sztuki muzycznej, konstruktywnej krytyki w odniesieniu do produkcji artystycznych własnych i innych osób i dostrzega potrzebę kształcenia się przez całe życie.	A1	K1_K01

K2	Student jest gotów do samodzielnego i twórczego myślenia i analizowania w celu rozwiązywania problemów podczas wypełniania obowiązków muzycznych w środowiskach kościelnych, świeckich, jak również w sferze dydaktyki szkolnej.		K1_K02 K1_K04
----	--	--	------------------

6. Treści kształcenia

Opis treści
A. WYKŁADY (15 godzin) BLOK W1. Podstawy instrumentoznawstwa i akustyki (3 godz.) 1) Zarys historyczny instrumentacji — od generalbasu i concerto grosso po partyturę klasyczną i instrumentację XX w.; wkład kompozytorów w rozwój techniki orkiestracji (Berlioz, Rimski-Korsakow, Ravel, Strawiński) (1 godz.). 2) Podział instrumentów według klasyfikacji Hornbostela-Sachsa (chordofony, aerofony, membranofony, idiofony, elektrofony); akustyczne właściwości źródeł dźwięku (1 godz.). 3) Zapis transpozycyjny — zasady notacji instrumentów transponujących (in B, in A, in F, in Es); klucze używane w partyturze orkiestrowej; umiejscowienie instrumentów w partyturze (1 godz.). BLOK W2. Grupa smyczkowa (3 godz.) 4) Skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas — skale, rejestry, barwy, zakres użyteczny; techniki gry (arco, pizzicato, col legno, sul ponticello, sul tasto, flageolet, con sordino) (2 godz.). 5) Praca kwartetu i kwintetu smyczkowego; orkiestra smyczkowa; zasady prowadzenia głosów, divisi, akordy wielodźwiękowe; rozmieszczenie na estradzie (1 godz.). BLOK W3. Grupa dęta drewniana i blaszana (4 godz.) 6) Drewniane instrumenty dęte — flet (piccolo, alt), obój (rożek angielski), klarnet (basowy, es), fagot (kontrafagot), saksofon (rodzina SATB) — skale, rejestry, barwy; zdolności techniczne i oddechowe wykonawców (2 godz.). 7) Blaszane instrumenty dęte — trąbka (piccolo, in B, in C), róg (waltornia in F), puzon (tenorowy, basowy), tuba (basowa, kontrabasowa) — zagadnienia tłumików, technik legato, stakato, glissando (1 godz.). 8) Aparat wykonawczy: kwintet dęty drewniany, kwintet dęty blaszany, orkiestra dęta, big band; specyfika zespołów jazzowych i rozrywkowych (1 godz.). BLOK W4. Perkusja, harfa, fortepian, instrumenty klawiszowe (2 godz.)

9) Perkusja o określonej wysokości (kotły, wibrafon, marimba, ksylofon, dzwonki, dzwony rurowe) i o nieokreślonej wysokości (werble, talerze, trójkąt, tamburyn, kastaniety, bębny, gong); pałki, technika wykonawcza, zapis (1 godz.).

10) Harfa, fortepian, celesta, organy, klawesyn w kontekście orkiestrowym i kameralnym; gitara klasyczna i akustyczna; rola sekcji klawiszowej w muzyce kościelnej i popularnej (1 godz.).

BLOK W5. Zasady aranżacji i orkiestracji (2 godz.)

11) Techniki aranżacyjne — podwojenia oktawowo, unisono, prowadzenie głosów, kontrapunktowanie, hoketus, heterofonia; rola basu i harmonizacji funkcyjnej (1 godz.).

12) Faktury typowe dla muzyki sakralnej (chorał opracowany, motet, kantata), popularnej (ballada, pop, musical) i filmowej; dobór aparatu wykonawczego do charakteru utworu (1 godz.).

BLOK W6. Kolokwium teoretyczne (1 godz.)

13) Zaliczenie partii wykładowej — test pisemny lub kolokwium ustne z zakresu instrumentoznawstwa, zapisu transpozycyjnego i zasad aranżacji (1 godz.).

B. ĆWICZENIA (15 godzin)

BLOK Ć1. Warsztat pisarski — przygotowanie partytury (2 godz.)

14) Praca w programie notacyjnym (Sibelius / MuseScore / Finale) — konfiguracja partytury, ustawianie instrumentów transponujących, formatowanie, układ stron, eksport (1 godz.).

15) Czytanie i analiza partytury referencyjnej (np. fragment *Petruszki* Strawińskiego lub *Bolera* Ravela) — rozpoznanie technik orkiestracyjnych, identyfikacja kolorystyki brzmieniowej (1 godz.).

BLOK Ć2. Harmonizacja linii melodycznej z opisem funkcyjnym (3 godz.)

16) Harmonizacja czterogłosowa prostej melodii (chorał, pieśń kościelna) — dobór funkcji, kadencje, prowadzenie głosów (1 godz.).

17) Harmonizacja melodii rozrywkowej z zapisem funkcyjnym (symbole akordowe) — charakterystyczne zamiany harmoniczne, tryby molowe i jazzowe (1 godz.).

18) Omówienie prac studentów, wzajemne sprawdzanie i korekta w parach (peer review) (1 godz.).

BLOK Ć3. Instrumentacja na kwartet smyczkowy (3 godz.)

19) Instrumentacja prostej pieśni kościelnej na kwartet smyczkowy — przeniesienie faktury fortepianowej na 4 głosy smyczkowe z zachowaniem charakteru utworu (2 godz.).

20) Korekta prac i próba czytana (z nagraniem generowanym MIDI lub z udziałem zespołu studenckiego) (1 godz.).

BLOK Ć4. Instrumentacja na grupę dętą i zespoły mieszane (4 godz.)

21) Opracowanie fragmentu na kwintet dęty drewniany lub blaszany — zasady rozłożenia materiału harmonicznego w grupie homogenicznej (2 godz.).

22) Instrumentacja pieśni na zespół mieszany (smyczki + dęte drewniane lub wokół + zespół instrumentalny) — problematyka balansu brzmieniowego, dublowanie, tessitura (2 godz.).

BLOK Ć5. Aranżacja dla zespołu kościelnego / szkolnego (2 godz.)

23) Opracowanie pieśni kościelnej na zespół dostępny w praktyce parafialnej (organy + schola + ewentualnie instrumenty) — uwzględnienie lokalnych możliwości wykonawczych (1 godz.).

24) Aranżacja dla zespołu szkolnego (instrumenty Orffa, gitary, flety podłużne, ewentualnie perkusja) — dostosowanie poziomu trudności do wieku wykonawców (1 godz.).

BLOK Ć6. Prezentacja dyplomowa i zaliczenie (1 godz.)

25) Prezentacja samodzielnie przygotowanych partytur — każdy student omawia wybrane rozwiązanie i otrzymuje informację zwrotną (1 godz.).

RAZEM: 15 godzin wykładów + 15 godzin ćwiczeń = 30 godzin kontaktowych.

7. Literatura

Lp.	Obowiązkowa
1	J. Pawłowski - <i>Podstawy instrumentacji</i> , cz. I i II, PWM, Kraków 1961 i 1966
2	M. Rimski-Korsakow - <i>Zasady instrumentacji</i>
	Uzupełniająca
1	M. Drobner - <i>Instrumentoznawstwo i akustyka</i> , PWM, Kraków 1986
2	W. Kotoński - <i>Instrumenty perkusyjne we współczesnej orkiestrze symfonicznej</i> , PWM, Kraków 1999

8. Metody dydaktyczne

Metody dydaktyczne zróżnicowane według formy zajęć (15 godz. wykładów + 15 godz. ćwiczeń):

A. METODY DLA WYKŁADÓW (15 godz.):

- 1) Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną — omówienie instrumentów, technik gry, zasad aranżacji, z ilustracjami słuchowymi i wizualnymi.
- 2) Wykład problemowy — analiza wybranych partytur klasycznych i współczesnych; stawianie pytań o rozwiązania orkiestracyjne i ich uzasadnienie.
- 3) Analiza przykładów dźwiękowych — odsłuchiwanie fragmentów orkiestrowych (Berlioz, Rimski-Korsakow, Ravel, Strawiński, muzyka filmowa) z jednoczesnym śledzeniem partytury.
- 4) Demonstracja prowadzącego — prezentacja brzmień instrumentów solo, efektów artykulacyjnych, technik wykonawczych (na żywo lub z nagrań).
- 5) Metoda podająca z elementami dyskusji — bieżące włączanie studentów w analizę słyszanych rozwiązań brzmieniowych.

B. METODY DLA ĆWICZEŃ (15 godz.):

- 6) Ćwiczenia praktyczne w formie pisemnej — samodzielne tworzenie partytur na zadane składy, z narastającą trudnością (od kwartetu smyczkowego po zespół mieszany).
- 7) Praca z materiałem nutowym — analiza wzorcowych partytur i ich zastosowanie jako modeli przy własnych opracowaniach.
- 8) Warsztat komputerowy — praca z programami notacyjnymi (Sibelius / MuseScore / Finale), generowanie podglądu MIDI, eksport PDF i audio.
- 9) Metoda projektowa — każdy student realizuje kilka projektów partyturowych o zróżnicowanej skali trudności (pieśń → kwartet → zespół mieszany → zespół kościelny/szkolny).
- 10) Peer review i korekta w parach — studenci wymieniają się pracami, identyfikują błędy i proponują usprawnienia.
- 11) Dyskusja grupowa nad pracami — prezentacja rozwiązań na forum, omówienie wariantów instrumentacyjnych, dobór najlepszego wariantu dla danego utworu.
- 12) Konsultacje indywidualne z prowadzącym — bieżące korygowanie prac i wsparcie przy przygotowaniu prezentacji końcowej.
- 13) Próby czytane (z nagraniem MIDI lub zespołem studenckim) — weryfikacja brzmieniowa zapisu, diagnozowanie błędów niezauważalnych w zapisie.

9. Nakład pracy studenta

NAKŁAD PRACY STUDENTA	
rodzaj pracy	liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowywanie się do zajęć	5
Konsultacje	5
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	
Przygotowywanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta w godzinach	50
Liczba punktów ECTS	2

10. Metody weryfikacji efektów uczenia się

Metody weryfikacji efektów uczenia się	Wymagania końcowe - zaliczenie roku, forma oceny	Symbol EUK
	Kolokwium ustne oraz przedstawienie przygotowanych samodzielnie partytur.	W1,W2, W3, U1,U2, U3, K1,K2
Forma i warunki zaliczenia	Odpowiedni stosunek studenta do zajęć obejmujący frekwencję, zaangażowanie oraz systematyczność pracy. Samodzielne tworzenie partytur na różne składy i zespoły instrumentalne. Zaliczenie na ocenę	

.....
podpis autora

.....
podpis Dyrektora EMMK